

Ministerie

Amersfoort, 14 december 2018

Geachte,

Op 12 november 2018 hebben het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het Ministerie van Justitie en Veiligheid gezamenlijk de AMvB "experiment gesloten coffeeshopketen" ter consultatie aangeboden.

Middels deze brief reageert Verslavingskunde Nederland op deze consultatie. In deze reactie worden uitsluitend de artikelen besproken waar VKN inhoudelijke expertise over heeft.

Artikel 4 (eisen inzake de verkoop van hennep of hasjesj)

1. Een coffeeshop verkoopt uitsluitend hennep of hasjesj van een aangewezen teler en mag uitsluitend met deze hennep of hasjesj enige andere daarmee in verband staande handeling als bedoeld in artikel 3, onderdeel B, van de Opiumwet verrichten.

Reactie: Volgens dit artikel kunnen er dus ook hasj-soorten aangeleverd worden via de aangewezen telers. Aangezien ongeveer 30% van de cannabisgebruikers hasj rookt zal dit een groot aandeel van de productie zijn. In de huidige situatie komt verreweg de meeste hasj uit het buitenland. Deze buitenlandse hasj bevat over het algemeen meer van de stof CBD dan andere cannabis producten.

Bij de productie van hasj door middel van Nederlandse soorten wiet bestaat er het risico dat het CBD gehalte zal dalen. Aangezien CBD vanuit gezondheidsperspectief voordelen kan hebben zien we graag dat er cannabisproducten blijven bestaan met een hoog CBD gehalte.

We adviseren om de eventueel in Nederland geproduceerde hasj van de zelfde samenstelling te laten zijn als de huidige hasj uit het buitenland. Op deze manier blijft er een aanbod met een hoog CBD gehalte bestaan.

Naast de samenstelling is het volgens ons ook belangrijk om de geur en smaak zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de wensen van de huidige markt. Dit om te voorkomen dat consumenten toch naar de illegale markt over stappen.

In dit artikel wordt daarnaast genoemd dat de producten alleen in de aangeleverde verpakking verkocht mogen worden en dus niet bewerkt zoals genoemd in de opiumwet. Dit houdt in dat er niet geëxperimenteerd kan worden met de verkoop van liquids (vloeistoffen) die geschikt zijn voor vaporizers (verdamper).

Vanuit volksgezondheidsoogpunt is het roken van cannabis al dan niet vermengd met tabak zeer onwenselijk. Wij zien het gebruik van een vaporizer als een goed alternatief. Echter kan op het moment alleen heel plantmateriaal verdampt worden middels een vaporizer. Dit maakt deze gebruikwijze minder praktisch. We denken dat het aanbieden van liquids het gebruik van vaporizers aantrekkelijker kan maken voor consumenten om af te stappen van het roken.

4. Een coffeeshop die is toegestaan in de gemeenten, bedoeld in artikel 2, onderdeel ... en ... (pm), laat anderen dan ingezetenen van 18 jaar en ouder niet toe en verkoopt aan anderen dan deze ingezetenen geen hennep of hasjesj.

Reactie: Dit artikel beschrijft dat het ingezetenen-criterium gehandhaafd dient te worden door deelnemende gemeentes. Dit wijkt voor de meeste gemeentes af van de huidige situatie. Een gevolg in gemeentes met een grote toeristenstroom is dat een gedeelte van de verkoop zich naar de straat verplaatst.

Dit kan een stimulans opleveren voor de illegale markt. Dat zien wij nu al in steden in Zuid-Nederland, waar het criterium geldt.

Wij denken dat het gevaar voor de volksgezondheid door een toename van de illegale markt groot is. Dit gevaar schuilt in de eventuele slechte kwaliteit van op straat verkochte producten. Ook komen consumenten hierdoor sneller in aanraking met andere middelen.

Daarnaast zijn toeristen een risicogroep m.b.t. het gebruik van cannabis. In Amsterdam wordt het ingezeten criterium niet gehandhaafd echter leveren blowende toeristen op dit moment al een groot aandeel in drugs-gerelateerde ambulance ritten.

We zijn bang dat dit probleem zal toenemen wanneer het criterium gehandhaafd dient te worden en toeristen uit de coffeeshops geweerd worden. Hierdoor zal deze groep zich nog meer naar de straat verplaatsen met mogelijk een nog grotere druk op de publieke diensten dan nu al het geval is.

Artikel 6 (preventie)

1. Het verkopend personeel van een coffeeshop heeft een training gevolgd die is gericht op het verkrijgen van de nodige kennis en vaardigheden om:

- a. in de coffeeshop voorlichting te kunnen geven over het gebruik van hennep of hasjiesj en de daaraan verbonden gezondheidsrisico's, de wijze van gebruik, preventie van verslaving, en Consultatie ontwerpbesluit experiment gesloten coffeeshopketen versienr. 12-11-2018
- b. klanten bij een vermoeden van problematisch gebruik door te kunnen verwijzen naar informatie of zorg.

Reactie: Er wordt in de AMvB beschreven dat er geen advies wordt uitgebracht over de training die gevolgd dient te worden. Het wordt overgelaten aan het veld om een passende training aan te bieden. Deze formulering laat ruimte voor onduidelijkheden. We zouden dit graag wat scherper geformuleerd willen zien.

We adviseren om óf een geüpdatete versie van de training van het Trimbos instituut (Goed Gastheerschap in de Coffeeshop) verplicht te stellen en/óf een certificeringstraject door het Trimbos op te laten stellen waaraan trainingen door andere aanbieders (zoals commerciële aanbieders of coffeeshopeigenaren) getoetst kunnen worden teneinde eenzelfde mate van kwaliteit te bereiken.

De training Goed Gastheerschap in de Coffeeshop zou in het kader van het experiment geüpdatet kunnen worden waarbij rekening wordt gehouden met de wensen vanuit de coffeeshopbranche en de lokale expertise van de verslavingszorginstellingen.

Iedere deelnemer dient hetzelfde niveau te hebben na afronding van de cursus. Centrale toetsing en certificering zou helpen om dit te bereiken. Daarnaast zou een beperking van de geldigheid van het certificaat (bijvoorbeeld 2 jaar) zorgen voor een waarborging van de kwaliteit van het coffeeshoppersoneel. Deze regeling dient te gelden voor alle coffeeshops in Nederland, niet alleen voor de aan het experiment deelnemende coffeeshops.

2. Een coffeeshop dient voor de klanten voorlichtingsmateriaal over gebruik en de risico's van gebruik of problematisch gebruik zichtbaar aanwezig te hebben.

Reactie: Er wordt aangegeven dat bijvoorbeeld folders van het Trimbos instituut gebruikt kunnen worden. Echter weten we dat het folderaanbod van Trimbos niet altijd even goed aansluit bij de beleving van de cannabisconsument.

Ons advies zou zijn om na te denken over een andere manier van het op de markt zetten van het voorlichtingsaanbod. Bijvoorbeeld in combinatie met digitale kanalen. Dit zou idealiter in samenwerking met de coffeeshopbranche of focussessies met cannabis consumenten tot stand kunnen komen. Hierdoor kan het materiaal zo goed mogelijk toegespitst worden op de belevingswereld en wensen van de cannabisconsument om zo een maximale impact te hebben.

Artikel 12 (maximale aantal aan te wijzen telers)

Voor deelname aan het experiment wijzen Onze Ministers ten hoogste tien telers aan.

Reactie: Deze formulering roept bij ons enkele vragen op: Mag een deelnemende coffeeshop bij meerdere van deze telers afnemen? Iedere teler moet 10 soorten telen,

vallen hier ook de hasj-soorten onder? Moet iedere teler dezelfde soorten telen of mag iedere teler dat zelf bepalen (dus 10 x 10 = 100 soorten maximaal)? Een grote variatie aan soorten cannabis is aan te raden. Als het aanbod te klein is bestaat er het risico dat sommige cannabisgebruikers aangewezen blijven op de illegale markt. Het oprichten van een consumentenpanel om de variëteit te bepalen zou dit kunnen ondervangen.

Artikel 26 (verpakking)

2. De hennep of hasjiesj wordt verpakt in eenheden van ten hoogste 5 gram. De verpakking is verzegeld met een onvervangbare verzegeling en is niet aantrekkelijk voor kinderen.

Reactie: In dit artikel staat genoemd dat de verpakking niet aantrekkelijk dient te zijn voor kinderen. Dit is een goede stap. We adviseren om ook een vorm van kindersluiting te introduceren. Dit wordt op het moment ook in Canada gebruikt om de kans zo klein mogelijk te maken dat kinderen of dieren er mee in aanraking komen.

3. Op de verpakking wordt in ieder geval vermeld:

- a. de productnaam en het universeel THC-symbool;
- b. het gewicht in gram;
- c. het gehalte THC-CBD;
- d. de houdbaarheidsdatum, en
- e. een unieke code waarmee het bij de coffeeshop afgeleverde en aan de klant verkochte product kan worden herleid naar de aangewezen teler van wie het afkomstig is;
- f. een waarschuwing waaruit blijkt dat de verpakking hennep of hasjiesj bevat en dat gebruik niet bedoeld is voor: personen die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt, personen die nog een motorrijtuig moeten besturen en personen die nog zware machines moeten bedienen. Daarnaast is een aanduiding vereist waaruit blijkt dat het product buiten het bereik van kinderen moet worden gehouden.

Reactie: We zouden ook graag zien dat het teer- en koolmonoxidegehalte wordt vernoemd op de verpakking, net als bij tabak. Of in ieder geval een waarschuwing voor schade aan de longen.

Verder zien we graag dat de THC- en CBD-gehalten meer geduid worden. Dus of het om een sterke soort cannabis gaat of niet. Dit zou bepaald kunnen worden op basis van advies vanuit de VKN in combinatie met resultaten uit een eventueel consumenten panel.

4. De verpakking wordt voorzien van een bijsluiters met in ieder geval de volgende aanduidingen:

- a. de waarschuwing dat gebruik kan leiden tot bedwelmende effecten en tot problematisch gebruik of verslaving;
- b. de aanbevolen wijze van gebruik, zijnde verhitten of dampen, en het advies het product niet te roken of niet in combinatie met tabak te roken;
- c. het advies om hennep of hasjiesj niet te gebruiken bij een verhoogd risico op psychiatrische problemen in de familie en in geval van een geplande zwangerschap of zwangerschap en in geval van borstvoeding, alsmede het advies om niet te rijden onder invloed van hennep en hasjiesj, en
- d. een preventieboodschap.

Reactie: Het roken wordt ontmoedigd door te wijzen op andere gebruikswijzen. Dit punt dient ook onderdeel te zijn in de training zoals genoemd in artikel 6.

We adviseren om deelnemende coffeeshops een breder aanbod aan vaporizers aan te laten bieden om hiermee de keuze om niet te roken te vergemakkelijken. Dit aanbod zal vervolgens ook gepromoot dienen te worden zodat de kans groter wordt dat consumenten overstappen.

In veel coffeeshops staat nog een sigaretten automaat. In het kader van het recent afgesloten preventieakkoord zullen deze vanaf 2022 verboden worden. Ons advies is om dit verbod in het kader van het experiment in coffeeshops direct in te voeren.

In lid 4 wordt er gesproken over een preventieboodschap. De expertise van de verslavingszorginstellingen is uitermate geschikt om deze preventieboodschap op te stellen.

Ons voorstel is om ook door te verwijzen naar een website met informatie over cannabis, bijvoorbeeld een nader op te richten cannabisinfo.nl of een andere site die goed aansluit bij de doelgroep. Deze website zou tot stand kunnen komen met samenwerking tussen VKN en de coffeeshopbranche.

Artikel 27 (kwaliteit)

1. De geteelde hennep of hasjiesj is vrij van zware metalen en van residuen van bestrijdingsmiddelen. 2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over het door de aangewezen teler op deskundige wijze laten bepalen van het THC-CBD-gehalte van de geteelde hennep of hasjiesj en het laten controleren van de geteelde hennep of hasjiesj op de afwezigheid van de stoffen, bedoeld in het eerste lid.

Reactie: Het Trimbos instituut heeft op dit onderwerp expertise door het uitvoeren van de jaarlijkse THC-monitor. Consultatie bij het Trimbos over bijvoorbeeld testmethodes is dus gewenst.

Artikel 33 (volgen en evalueren van het experiment)

1. De commissie, bedoeld in artikel 11, van de wet, wordt samengesteld uit leden die deskundig zijn op in ieder geval het terrein van volksgezondheid, veiligheid, openbare orde, ketentoezicht en lokaal bestuur.

Reactie: We zouden graag zien dat iemand vanuit VKN hier deel aan neemt om onze expertise op het gebied van probleemgebruik te kunnen delen. Daarnaast adviseren we om in de commissie iemand te betrekken met deskundigheid op het gebied van de coffeeshopbranche. Op deze manier kan ook de praktische uitvoering van het experiment door de deelnemende coffeeshop meegenomen worden in de evaluatie.

3. De commissie doet zo nodig aan Onze Ministers aanbevelingen over de noodzaak om nieuw of aanvullend onderzoek te laten doen ten behoeve van het experiment of om voldoende resultaten te kunnen meten voor de evaluatie van het experiment.

Reactie: We zouden graag zien dat het mogelijk is om af te stappen van bijvoorbeeld het ingezetenen-criterium en de beperking van het aantal soorten cannabis wanneer de commissie dit nodig acht ten behoeve van het experiment.

4. In het kader van de evaluatie wordt in kaart gebracht of de coffeeshopketen gesloten is en welke effecten zijn opgetreden voor in ieder geval de volksgezondheid, criminaliteit, openbare orde en veiligheid en overlast.

Reactie: Dit artikel roept bij ons enkele vragen op. We zijn benieuwd hoe het effect op de volksgezondheid wordt gemeten. Aangezien er veel factoren een rol spelen omtrent volksgezondheid is het lastig om hier een goede baseline voor vast te stellen. Daarnaast vragen we ons af bij welke resultaat het experiment als geslaagd beschouwd kan worden. Het lijkt ons goed om hier vooraf duidelijke kaders in te stellen. VKN zou hierin een adviserende rol kunnen spelen.

Wij hopen hiermee een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan deze consultatie vanuit onze expertise.

Met vriendelijke groeten,

Walther Tibosch
Voorzitter